

Şiddetin ve eşitsizliğin gölgesindeki kadınlar, istihdamda AB'nin gerisinde: En az 30 yıl gerekiyor

cumhuriyet.com.tr/turkiye/siddetin-ve-esitsizligin-golgesindeki-kadinlar-istihdamda-abnin-2307487

9 Mart 2025

Cinsiyet Eşitliği İzleme Derneği'nin (CEİD) hazırladığı 2023-2024 "Toplumsal Cinsiyet Eşitliğini İzleme Raporu", Türkiye'de kadınların işgücüne katılım oranının düşük seyrettiğini ortaya koydu.

Doğa Öztürk

Yayınlanma: 09.03.2025 - 04:00

Güncelleme: 09.03.2025 - 12:02

Cinsiyet Eşitliği İzleme Derneği (CEİD) tarafından hazırlanan 2023-2024 Toplumsal Cinsiyet Eşitliğini İzleme Raporu, Avrupa Birliği (AB) Türkiye Delegasyonu'nun 8 Mart Kadınlar Günü resepsiyonunda tanıtıldı. Resepsiyonun açılış konuşmasını yapan CEİD Yönetim Kurulu Başkanı Gülay Toksöz, uzman akademisyenler tarafından hazırlanan raporun 22 farklı alanda izlenimler sunduğunu belirtti. Raporu hazırlayan akademisyenler Emel Memiş, İlkur Yüksel Kaptanoğlu, Burça Kızılırmak Yakışır ve Ülker Şener de rapora ilişkin verileri paylaştı.

2023'te kadın istihdam oranının artmasına karşın AB normlarının gerisinde kaldığını belirten uzmanlar, ekonomik krizin ve afetlerin de kadınların yaşamını olumsuz etkilediğini söyledi. Kadın cinayetlerine de dikkat çeken uzmanlar, geçen yıl 394 kadının öldürüldüğünü, 259 kadının ise şüpheli bir şekilde yaşamdan koparıldığını aktardı.

BAKANLIKLAR YETERLİ BÜTÇE AYIRMIYOR

Raporda, kadınların güçlendirilmesi için kamu kurumlarının ayırdığı bütçeler incelendi. Burçca Kızılırmak Yakışır, Aile ve Sosyal Hizmetler Bakanlığı'nın 2024-2028 planında toplumsal cinsiyet eşitliğine ayrılan payın toplam bakanlık bütçesinin yalnızca yüzde 2'si olduğunu belirtti.

Adalet Bakanlığı'nda ise şiddet mağdurlarının adalete erişimi konusunda stratejik bir hedef olmasına rağmen, bütçeden ayırdığı pay sadece on binde altı (yüzde 0.057) seviyesinde kaldı. Milli Eğitim Bakanlığı'nda da benzer bir tablo görülürken, toplumsal cinsiyet eşitliği için ayrılan bütçenin yüz binde 8'i gibi düşük bir oranda olduğu ifade edildi.

OSSOWSKI'DEN ATATÜRK DEVRİMLERİNE VURGU

AB Türkiye Delegasyonu Başkanı Büyükelçi Thomas Hans Ossowski ise konuşmasında, Türkiye'de kadınlara seçme ve seçilme hakkının Atatürk devrimleri sayesinde 1930'da yerel seçimlerde, 1934'te ise genel seçimlerde tanındığını anımsattı. Ossowski, bunun dünya genelinde kadın haklarının gelişmesi konusunda dayanak olduğunu belirtti. Türkiye'nin kadın hakları konusunda köklü bir tarihe sahip olmasına karşın günümüzde zorluklarla karşı karşıya olduğuna vurgu yaptı.

KADINLAR İŞ GÜCÜNE KATILAMIYOR

Rapor, Türkiye'de kadınların iş gücüne katılım oranının 2023 yılında yüzde 35,8'de kaldığını ortaya koydu. Erkeklerde ise bu oran yüzde 71,2 olarak ölçüldü. İş gücü dışında kalan kadınların oranı yüzde 64,2 olurken, erkeklerde bu oran yüzde 28,8 seviyesinde gerçekleşti.

Ne eğitimde ne de istihdamda yer alan genç kadınların oranı lise altı eğitimlilerde yüzde 24,4, lise mezunlarında yüzde 31,4, mesleki veya teknik lise mezunlarında yüzde 36,2, yükseköğretim mezunlarında ise yüzde 33,3 olarak tespit edildi. Eğitimli kadınlar için iş olanaklarının yetersiz olduğu vurgulanırken, kadınların büyük ölçüde "ev kadınlığına" mahkûm edildiği ifade edildi.

EN AZ 30 YIL GEREKİYOR

Türkiye'nin kadın istihdamında AB ülkelerinin gerisinde olduğu belirtilen raporda, On İkinci Kalkınma Planı'nda 2028 yılı için kadın iş gücüne katılım oranının yüzde 40,1, istihdam oranının ise yüzde 36,8 olarak hedeflendiği aktarıldı. 2053 yılı için bu oranın

yüzde 60'a çıkarılmasının planlandığı kaydedilirken, Avrupa'da kadın istihdamının yüzde 70 seviyesinde olduğu hatırlatıldı. Türkiye'nin bu düzeye ulaşabilmesi için en az 30 yıl daha geçmesi gerektiği öngörüldü.

GÜNEYDOĞU'DA KIZ ÇOCUKLARININ EĞİTİME ERİŞİMİ DÜŞÜK

Kadının Güçlenmesi Strateji Belgesi ve Eylem Planı'na göre, 2024-2028 döneminde kız çocuklarının zorunlu eğitim kademelerinde yüzde 100 oranında okullaşmasının hedeflendiği belirtildi. İlkokulda net okullaşma oranları kız ve erkek çocuklarda yüzde 93,8 ile eşitlenirken, yaklaşık 75 bin ilkokul, 83 bin 401 ortaokul ve 284 bin 68 ortaöğretim çağındaki çocuğun eğitim dışında kaldığı açıklandı.

Ortaöğretim çağındaki kız çocuklarının eğitimden kopma nedenleri arasında ekonomik zorluklar, engellilik durumu, ev içi sorumluluklar ve çocuk yaşta evlilikler gösterildi. Özellikle bölgesel eşitsizliklere dikkat çekilen raporda, Güneydoğu Anadolu'da ortaöğretimde net okullaşma oranının yüzde 80,9 ile en düşük seviyede olduğu vurgulandı.